

Kr. i Stedet for til 28 Kr., vil de laveste Skolepenge naturligvis følge med, og er de her fastsatte til 8 Kr., vil de blive 4 eller 3, eller hvilket Beløb man nu vil sætte dem til, og maaske vil man, som den ærede Ordfører for det radikale Parti (Mads Larsen) nævnedes, gaa lavere ned i Indtægterne. Man vil derved naa en Ordning, som ikke er uretfærdig overfor de lidt bedre stillede, men endnu lempeligere og endnu bedre for den jævneres bemidlede og mindre bemidlede end den Ordning, der er foreslaaet, og den vil ganske sikkert ikke blive for tung at bære for Samfundet.

Hvis jeg har Ret i det, jeg nævnedes før, at Statens og Kommunernes Budgetter ikke vilde forøges med 1 pCt., hvis Undervisningen blev gjort fuldstændig gratis, saa vilde Forøgelsen selvfølgelig blive langt mindre end 1 pCt., hvis vi indfører en delvis eller moderat Betaling efter det System, jeg her har antydnet. Om saadanne Ting som denne erkender jeg, at der kan forhandles, og naar vi fra mange Sider er saa enige, som vi synes at være, om, at vi bør stræbe hen til en Skoleordning, hvorved Byrderne gennem Skolepengene bliver saa lidt trykkende som muligt, en Ordning, hvorved Skolepengene bliver saa lave som muligt, hvor Undervisningen maaske endogsaa meddeles fuldstændig gratis, skulde det være underligt, om vi ikke kunde forhandle os til Rette og blive enige om at fastsætte billige og rimelige Skolepenge. Jeg vil haabe, at der maa blive Tid til at gennemføre en saadan Forhandling, jeg mener, at et Lovforslag som dette paa ingen Maade bør jages igennem. Hvorvidt det vil være nødvendigt dermed at sige, at Lovforslaget ikke bør vedtages i denne Samling, ved jeg ikke. At meget kunde tale for det Standpunkt, som er gjort gældende af Venstre, erkender jeg, blandt andet det, at i den kommende Rigsdag vil Kvinderne faa en Stemme med, og Kvinderne er i højeste Grad interesserede i Ordningen af Skoleforholdene. Meget kunde derfor tale for at udsætte den endelige Skoleordning for det samlede Land, altsaa ogsaa den endelige Ordning, her er foreslaaet, til den nye Rigsdag er valgt. Imidlertid nærer jeg personlig saa stærkt Ønske om at se den Sag, her foreliggende, fremmet, at jeg vil føje mine Ønsker til den ærede sidste Talers (Mads Larsen) om, at man vel tog sig rimelig Tid, men dog søgte at gennemføre det foreliggende Lovforslag i Løbet af denne Samling, men Hastværk bør der ikke være, og usømmeligt Tryk af det

frøgtelige, man kan vente fra Københavns Kommunes Side, bør ikke gøre sig gældende. Skulde Kommunen stille sig paa den Maade, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgekreds (Borgbjerg) mente, at den betragtede den tagne Beslutning som urokkelig, og at intet kunde ændres, maa der findes andre Udveje for at hindre, at Skolevæsenet kommer ud i et saadant Anarki, som Tilfældet vil blive, hvis der nægtes Midler til dets Underhold. Jeg haaber altsaa paa, at der vil blive tilstrækkelig Tid til at underkaste Lovforslaget en ordentlig Behandling.

Jeg kommer saa til den anden Side, det, jeg i Begyndelsen af min Tale kaldte det andet Princip, Lovforslaget indeholder — maaske kan det ikke kaldes et Princip, jeg maa maaske hellere kalde det den Fare, der indeholdes i § 7, nemlig den, at det kunde være Formaalet med Lovforslaget at bringe den private Skole til at forsvinde eller i alt Fald reducere den saa stærkt, at den er nær ved at forsvinde. Hvad Indholdet af § 7 angaar, kan jeg paa mit Partis Vegne udtale, at vi paa den ene Side er afgjorte Venner af den offentlige Skole, paa den Maade jeg nu har udviklet, og at vi ønsker at gøre den saa billig som muligt, eventuelt helt gratis, men paa den anden Side er vi lige saa stærke Tilhængere af, at den private Skole skal have en rimelig Adgang til at blive bestaaende. Vort Standpunkt er der lige saa bestemt, som det blev betonet fra Venstres Side, vi holder absolut paa, at der skal ydes den private Skole saadanne Midler, at den har gode og rimelige Chancer for at bestaa ved Siden af den offentlige. Vi mener ogsaa, at den private Skole har ydet Landet saa store Kulturindsatser, at den ikke bør forsvinde, navnlig mener vi, at uden den private Skole vil Friheden i Skolen ophøre, men den bør ikke ophøre. Her er der maaske en Forskel mellem os og den socialdemokratiske Retning, her møder vi fra den Side et Princip, som er modsat vort, vi ønsker ingen Skoletvang, vi ønsker ikke Adgang for Regering eller Kommune til at underkaste Skolen Undervisningsprincipper, som strider mod Ønsker hos større eller mindre Dele af Forældrene, hvad enten de Principper er socialdemokratiske eller indremissionske, eller hvad de maatte være. Vi forstaar det, der har bevirket, at der rundt omkring paa Landet har været en stærk Bevægelse i Gang for at rejse Friskoler, en Bevægelse, vi ikke har behøvet at have i Byerne, især ikke i de store Byer, fordi